

เทศน์เช้า วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม(วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

สังคมเราอยู่ด้วยกันเห็นไหม เขาไม่เบียดเบียนกัน เขาให้อภัยกัน การให้อภัยกัน เห็นไหม สิ่งให้อภัยกันเป็นสังคมโลก สิ่งนั้นก็ไม่ใช่ไร ไม่ใช่ไร ให้อภัยกัน เพื่อจะได้แก้ไข เพื่อจะได้เปลี่ยนแปลง นี่คือเรื่องของสังคม แต่ในเรื่องของการปฏิบัติ เห็นไหม หลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มัน ท่านบอกเวลาอยู่ด้วยกันเหมือนพ่อกับลูกเลย หลวงปู่มัน โอ้อโฮ พุคนะ พุคนี่แบบสนิทชิดเชื้อมาก เพราะความอบอุ่น เพราะการไว้ใจกัน หลวงปู่มันรักหลวงปู่เจี๊ยะมากกับรักหลวงตามากเพราะอะไร

เพราะหลวงปู่มันเวลาท่านป่วยอยู่ที่เชียงใหม่เห็นไหม ตอนอยู่ที่เชียงใหม่ป่วย เป็นไข้ป่าอยู่ออกมาจากเชียงใหม่ หลวงปู่เจี๊ยะท่านอุปัฏฐากใจ ประชุมสงฆ์กันว่า หลวงปู่มันท่านป่วยไปนอนอยู่โรงพยาบาลแล้วใครจะไปดูแล หลวงปู่เจี๊ยะท่านยกมือเลยว่า ท่านจะขอมาดูแล แล้วพอดูแลเห็นไหม เวลาบอกหลวงปู่มันบอกว่า เห็นท่านเจ้าคุณอุบาลีบอกไว้ว่า ถ้าคนแก่จะให้เอามือเล็กๆ เอามือมาจับมาค้ำ ไม่ต้องนวด จับค้ำ ชาติไฟของคนหนุ่มมันจะเข้าไปรักษาคนแก่ ให้คนแก่มีชาติไฟร่างกายจะแข็งแรงขึ้นมา

หลวงปู่เจี๊ยะท่านดูแลท่านรักษาเห็นไหม หลวงปู่เจี๊ยะ หลวงตาบอกว่าหลวงปู่มันรักหลวงปู่เจี๊ยะมาก หลวงปู่มันรักหลวงตามาก เวลาคุยกันนะ ด้วยสังคมด้วยความ เป็นอยู่จะรักใคร่จะพูดจาให้อบอุ่นมาก หลวงตาบอกว่าถ้าคุณธรรมะนี้ไม่ได้เลย ถ้าคุณธรรมะขึ้นมาถามธรรมะขึ้นมา เปรี้ยง เปรี้ยง ไล่ทันทีเลย จะคลาดเคลื่อนจากความจริงไม่ได้เลย

นี่เรื่องของโลกเห็นไหมความอบอุ่น พ่อแม่รักลูกนะ จะดูแลนอมรักษามาก แต่เวลาเอาตามข้อเท็จจริงนี้ เราจะปล่อยให้ลูกเรามันทำตามใจมันได้ไหม มันทำตามใจมันไม่ได้ หลวงตาท่านเล่าประจำว่าหลวงปู่เจี๊ยะนะ เวลาหลวงปู่เจี๊ยะออกมา หลวงปู่มันท่านคิดถึงท่านอัคราวรรณขนาดไหน เพราะเวลาเจ็บไข้ได้ป่วย เวลาทุกข์ยากขึ้นมาใครเป็นคนดูแลรักษา หลวงปู่เจี๊ยะท่านก็ย้อนกลับไปหาลองปู่มัน

ตอนที่อยู่ปทุมธานีเห็นไหม ถ้าวัวไหนอาหารมามันมีคุณภาพขึ้นมา จะคิดถึง น้ำตาไหลทุกที คิดถึงครูบาอาจารย์ของเราว่าทุกข์ยากลำบากอยู่ในเขา คิดถึงว่าไม่เคยได้ สิ่งหนึ่งสิ่งใดมาสู่ความสุขสบายเลย เห็นไหมเวลาคิดถึง คิดถึงกันด้วยใจ นี่พูดถึงเรื่อง โลกนะ การให้อภัยกันการถนอมรักษากัน นี่เป็นเรื่องโลกๆ นะ แต่เรื่องจะเข้าไปถึง สัจจะความจริง มันให้อภัยกันไม่ได้ ถ้ายิ่งให้อภัยกันมันก็ยิ่งชักกันพากันลงคลอง ลง เหวไปสิ มันต้องพูดความจริงใช่ไหม พูดความจริงให้คนทำความจริงได้ถึงความจริงอัน นั้น ไม่ใช่ปล่อยให้มันไหลลงไปตามนั้น

เห็นไหม หลวงตาท่านบอกว่า คนตาบอดกับคนตาดี เวลาคนตาบอดพูดนะ พูด ภาษาอุบๆ คลำๆ ประสาคนตาบอดเห็นไหม แล้วคนตาดีพูดภาษาคนตาดี ถ้าคนตาดีไม่ พูดตามความเป็นจริง คนตาบอด คนตาบอดเห็นไหมก็ต้องว่าไป นิพพานเป็นนิพพาน ไม่ได้ นิพพานถ้าเป็นนิพพาน นิพพานเป็นตัวตนเห็นไหม คำว่าตาบอดเป็นตัวตน เป็น ตัวตนเป็นของเรา เพราะมีนิพพานเป็นของเรา ต้องนิพพานเป็นสักแต่ว่าเห็นไหม ตาบอด คลำข้าง ตาบอดก็ว่ากันไป แต่คนตาดีบอกนิพพานก็คือนิพพาน ถ้านิพพานเป็นเรา ถ้า เป็นเราเห็นไหม ไม่ มันไม่ใช่เป็นเรา ถ้าสักแต่ว่านี่คือเป็นเรา เพราะมีเรามีเขา และมีสัก แต่ว่ามีแต่เขา

แต่ถ้ามันเป็นนิพพาน แต่นิพพานใครเป็นคนพูดล่ะ คนพูดไม่ใช่พูดว่านิพพาน คนพูดพูดแทนนิพพานต่างหากล่ะ มันเป็นการพูดแทนเพราะไม่มีตัวตนไม่มีสิ่งใดๆ เลย ใช่ไหม แต่ภาษาสมมุติ ภาษาสื่อสาร ความเป็นครูบาอาจารย์ก็ต้องบอกกัน พอบอกกัน นิพพานคือนิพพาน แต่ไม่ใช่นิพพานเป็นเรา ไม่มีเราแล้วคนพูดพูดทำไม คนพูดออกมา ถ้าไม่มีตัวตน มันพูดนิพพานออกมาได้อย่างไร แต่คำพูดออกมาอย่างนั้น พูดแทนไง

เพราะนิพพานพูดกับเราไม่ได้ วิมุตติเข้ามาสู่สมมุติบัญญัติไม่ได้ วิมุตติมันเป็น วิมุตติไปแล้ว มันจะกลับเข้ามาสู่สมมุติบัญญัติไม่ได้อีกเลย ถ้ากลับเข้าสู่สมมุติบัญญัติมัน อยู่กันคนละสถานะอยู่แล้ว อฐานะเห็นไหม อรูปธรรม รูปธรรม สัพเพ ชัมมา อนัตตานิ รูปธรรม ธรรมะเป็นเรา สัพเพ ศิษยาธรรมะเห็นไหม ธรรมะเป็นเรา สรรพ สิ่งรับรู้ได้เพราะอะไร เพราะมีเรามีเขา นี่รูปธรรม รูปธรรมคือสัพเพ ชัมมา อนัตตา สภาวะอนัตตานิเป็นรูปธรรม อรูปธรรม อรูปธรรม อฐานะที่จะมีการเปลี่ยนแปลง

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่มีฐานะแล้ว มันมีฐานะนี่คือมันจะเปลี่ยนแปลงอีก ไม่ได้เห็นใหม่ กุปกรรม อกุปกรรมนี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่มีเป็นสัจจะความจริง มันไม่ใช่สิ่งที่ว่าเป็นสักแต่ว่า สักแต่ว่า สักแต่ว่ามันก็ถนอมรักษานะ เห็นใหม่ นี่ก็ สัจจะความจริง พูดถึงมันมีโลกกับกรรม เวลาโลกเขาก็ต้องให้ภัยกัน เวลาโลกพูดให้ สะเทือนใจกันนี่มันเป็นการเสียมารยาท สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของโลก เห็นใหม่ หลวงตา ท่านพูดอีกว่า โลกนะ ลูกหน้าปะจมูก จะพูดว่าก็เกรงอก เกรงใจนะ จะพูดไปก็สะเทือน ใจคนนั้นสะเทือนใจคนนี่เห็นใหม่ มันเป็นการสะเทือนใจกันหมด

ใช่ เวลาเป็นโรคเห็นใหม่ เวลาอยู่ด้วยกันโดยสามัญสำนึกเราอยู่ด้วยกัน มันก็เป็น การให้ภัยกันเป็นเรื่องธรรมดา แต่ถ้าเป็นเรื่องของศีล สมาธิ ปัญญา เรื่องของศีล เรื่อง ของสมาธิ เรื่องของปัญญา มันให้ภัยไม่ได้ มันให้ภัยมันก็ทำให้ดินพอกหางหมูใช่ไหม ผิดครั้งที่ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ มันก็ผิดกันไปเรื่อยใช่ไหม แล้วถ้าผิดแล้วมันจะไปไหนละ ยิ่งถ้า ผิดแล้วก็ไม่เป็นไร ไม่เป็นไรอยู่อย่างนั้น เราก็จะอ่อนแออยู่อย่างนั้นนะ

ไม่เป็นไร คำว่าไม่เป็นไรเวลาเป็นขึ้นมามันเป็นความเสียหายของเรา เราจะ เสียหายมาก สิ่งที่เราเสียหายเพราะอะไร เพราะเราตาบอด เพราะเราตาบอดครูบาอาจารย์ ก็ตาบอดไปด้วย ผู้ที่ตาบอดมันก็คล้ายกันไปเรื่อยๆ ตาบอดคล้ายๆ แล้วก็อ้างพุทธ พจน์ตลอดเวลา อ้างสัจจะความจริงตลอดเวลา แล้วเวลาพอปฏิบัติจริงขึ้นมา อันนี้มัน นอกพุทธพจน์มันเอาความจริงนี้เอาคำพูดนี้มาจากไหน ก็เอามาจากประสบการณ์เอามา จากความจริงในหัวใจที่มันเป็น ในหัวใจที่เป็นจริงที่มันเป็นขึ้นมา สิ่งนี้มันจริงขึ้นมา เพราะมันจริงขึ้นมา มันถึงจะเป็นสภาวะแบบนั้น

แล้วมันจริงขึ้นมามันเป็นเพราะเหตุใด มันเป็นเพราะเหตุใด สิ่งที่มีเป็นเพราะ เหตุใด เพราะเหตุที่การกระทำ มันทำมาเท่าไรมาตั้งแต่เหตุ แล้วเหตุมันเป็นอย่างไร เหตุ มันสร้างมาอย่างไร มันถึงได้มาเป็นความจริงอย่างนี้ ถ้าความจริงอย่างนี้มันมีการกระทำ ขึ้นมาเป็นความจริงอย่างนี้เห็นใหม่ เราเคยทำผิดพลาดมา แล้วคนอื่นจะทำความผิดที่เรา เคยผิดมา ครูบาอาจารย์ท่านจะปล่อยให้เป็นการผิดไปไหม

ถ้าปล่อยให้เป็นการผิดไปก็ไม่รับผิดชอบสิ ความรับผิดชอบเห็นใหม่ ตาคีกับตา บอด ตาบอดมันก็พูดประสาตาบอด ความจำ ถ้าเป็นปริยัติโดยมากก็คือความจำของเขา แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ความจริงเนี่ย ปัจฉัตตังรู้จำเพาะตน สิ่งที่มีมันรู้ขึ้นมา แต่รู้ขึ้นมามัน

แก้กิเลสได้นะ เห็นไหม คุณิ เวลาเราศึกษาธรรมขึ้นมา มันก็ล้างเลสงสัย มันชำระความสงสัยเราไม่ได้ มันจะถอดถอนกิเลสค้นหาทะยานอยากนี่เป็นไปไม่ได้เลย มันก็มีขุ่นมัวอยู่ในใจตลอดไปนั่นล่ะ ทั้งที่รู้เท่าขนาดไหน ปล่อยวางขนาดไหน มันก็ขุ่นมัวอย่างนั้นนะ มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันคือสิ่งที่เป็นไปไม่ได้

แต่ถ้าเป็นไปได้อันนี้ ต้องถอน ต้องถอนรากถอนโคน ถ้าการขุดการถอนรากถอนโคนมันก็ต้องมีความจริงจัง มันก็ต้องมีการกระทำของมัน แล้วการกระทำนั้นเพราะเราเห็นใจ เห็นเวลาเราทุกข์เรายากขึ้นมาเราแสวงหาขึ้นมาใช่ไหม เราวิ่งเดินผ่านกระโดดขึ้นมาเพราะความทุกข์นี้ค้นหาความทะยานอยากมันขับเคลื่อนไป แล้วเวลาเราปฏิบัติธรรมแล้ว เราก็จะไม่อยากให้มีค้นหาความทะยานอยากเลย อยากให้มันสงบนิ่งให้มันเป็นผลของการปฏิบัติเลย

มันเอามาจากไหน เวลาวิ่งเดินผ่านกระโดดไปตามประสาโลกมันเป็นค้นหาความทะยานอยาก แต่เวลาวิ่งเดินผ่านกระโดดพยายามวิริยะอุตสาหะเพื่อการทำความคิด มันก็เป็นกิริยาอันเดียวกัน แต่อันเดียวกันเพื่อจะถอดจะถอน ถ้าถอดถอนมาแล้วมันถึงเป็นความจริง ฉะนั้น การกระทำอันนี้มันต้องมีการกระทำ มันต้องเป็นความจริงของมัน เราเป็นคนตาบอด ยังโชคดีนะมีคนตาดีอยู่ มีครูบาอาจารย์เป็นผู้ที่ตาดีอยู่ และคอยบอกคอยแนะคอยชี้ หลวงตาท่านพูดนะ ไม่มีหลวงปู่มันไม่มีครูบาอาจารย์มันจะมาได้ยังไง

ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์เห็นไหม คุณิ เวลาหลวงปู่คำดีท่านคิดเห็นไหม หลวงปู่คำดี หลวงตาท่านพูดประจำ รู้ว่ามันไปไม่ได้ รู้ว่าคิดแต่ไปไม่ได้ คิดนะ อารานาเลยขอให้ห่มหามาแก้ไขให้หน่อย อยากให้ใครมาแก้ไข นี่เหมือนกัน เราได้อยู่ จิตได้สำนึกได้อยู่เรามีอะไรในใจกัน แล้วจะไปอย่างไร มันจะไปอย่างไร มันจะฝันไปอย่างไร แล้วก็ว่ามันรู้เท่ามันก็จบแล้ว จบแล้ว ไอนั้นมันตาบอด ตาบอดบอกเราเราเชื่อคนตาบอดทำไม เราก็บอดอยู่เขาก็บอดอยู่ แล้วคนตาบอดจูงคนตาบอดจะให้เขาจูงเราไปใช่ไหม จะให้คนตาบอดจูงเราไปอย่างนี้หรือ แล้วเราจะยอมให้เขาจูงไปอย่างนี้หรือ แล้วทำไมเราไม่คิดบ้างล่ะ ว่าเขาตาบอด เขาตาบอดใช้พุทธพจน์เราก็รู้พุทธพจน์ ใครก็พูดได้ทั้งนั้น

แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ลืมตาขึ้นมาให้ได้สิ ถ้าลืมตาขึ้นมาได้มันจะแก้ไขมันได้ ถ้าแก้ไขมันได้มันจะย้อนกลับเข้ามาที่ตัวมัน ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางปริยัติแล้วถึงต้องปฏิบัติล่ะ ถ้าปริยัติมันก็คือปริยัติแล้ว รู้แล้วก็รู้แล้วสิ รู้แล้วเข้าใจ

แล้วมันก็ควรจะจบ ทำไมต้องมีภาคปฏิบัติอีกล่ะ แล้วเวลาปฏิบัติเห็นใหม่ ทำไมปฏิบัติปฏิบัติ บริเวณ ภาคปฏิบัติศึกษารธรรม ศึกษาธรรมมาผิด มันไม่ผิดหรอก ไม่ได้ขัดแย้ง

ไม่ได้โต้แย้งปริยัตินะ ไม่ได้โต้แย้งเรื่องพุทธพจน์นะ เพราะพระพุทธเจ้าให้ศึกษาใคร่ครวญทั้งนั้น แต่ในขั้นของปริยัติความรู้แบบนี้ก็เป็นความรู้จำ ความรู้แบบนี้เพื่อจะตีปัญญาให้เราเพื่อที่จะแสวงหาออกไปเพื่อปฏิบัติ แล้วถ้าประพจน์ปฏิบัติความรู้อย่างนี้มันจะช่อโงงมาไม่ได้ ลิขสิทธิ์ของพระพุทธเจ้า มันเป็นลิขสิทธิ์ของท่าน ท่านไม่ได้มาทวงสิ่งใดเราเลย แต่เราปฏิบัติขึ้นมาแล้ว พอมาถึงที่เห็นใหม่ดูเวลาเป็นจริงแล้ว

เวลาพระสารีบุตรเวลาเทศนาว่าการเห็นใหม่ คนก็อ้างอย่างนี้อ้างพุทธพจน์พระสารีบุตรไม่เชื่อเลย บอกไม่เชื่อพระพุทธเจ้า ไม่เชื่อ ไม่เชื่อ ไอ้พวกที่ฟังถึงเห็นใหม่ อัครสาวกเบื้องขวาแท้ๆ เลย ทำไมไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปฟ้องพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าถามว่าเธอไม่เชื่อเราหรือ ไม่เชื่อ ไม่เชื่อ เพราะว่าความเชื่อเห็นใหม่ ความเชื่อคือสิ่งที่เราจำมา เพราะเป็นความเชื่อแล้วความจริงล่ะ พอพระสารีบุตรอธิบายแล้ว เชื่อ.. แต่ก่อนแต่ไรที่ยังตาบอดอยู่ คนตาบอดก็ให้คนตาดีจูงไปก่อนเพื่อประพจน์ปฏิบัติก็เชื่อ แต่พอปฏิบัติแล้ว ความเชื่อมันเป็นอันหนึ่งเห็นใหม่ มันเป็นปริยัติความเชื่อในปริยัติก็เห็นๆ อยู่ แล้วพอปฏิบัติขึ้นไปมันแตกต่างกันเลย มันแตกต่างกันมันรู้จริงขึ้นมาอย่างนี้ มันแตกต่างกันเห็นใหม่ เคยเชื่อ เชื่อก็เชื่อมาแล้ว พระสารีบุตรทำไมไม่เชื่อก็เชื่อมาแล้ว แต่ความเชื่อเป็นอันหนึ่ง เวลาปฏิบัติแล้วมันเป็นอีกอันหนึ่งเห็นใหม่

พระพุทธเจ้าถึงวางปริยัติ ปฏิบัตินี้ไง ปริยัติ ปฏิบัติเวลาปฏิบัติเห็นจริงขึ้นมา นิพพานไม่เป็นนิพพาน นิพพานมันจะเป็นอะไร นิพพานเป็นสักแต่ว่านิพพาน นิพพานมันเป็นอนัตตา มันเป็นอนัตตาอยู่แล้วแต่เขาไม่พูดออกมาตรงๆ ถ้านัตตาแล้วมันจะมีโอกาสมีความเป็นไปของโลก โลกมันเป็นไปเห็นใหม่ นี่ตาบอด ถ้ามันลูบๆคลำๆ ได้ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ลูบๆคลำๆ ได้มันเป็นปริยัติ แล้วปริยัติถ้าไม่ปฏิบัติมันก็เป็นอย่างนั้น ยิ่งศึกษา ยิ่งงง แต่คำว่ารู้ตีความได้ ยึดหลักอันนั้นได้ ยึดหลักเพราะมันเป็นบาลียึดอันนั้นไว้ แล้วก็ตีความกันไป

แล้วความถูกต้องใครตีความได้ ใครแตกฉานได้มากกว่า ความแตกฉานมากกว่า ความแตกฉานในภาษาในนิรุกติศาสตร์ต่างๆ แต่ไม่แตกฉานในกิเลสใจ กิเลสมันก็อาศัยสิ่งนั้นมาอ้างอิง มันไม่แตกฉานในกิเลส มันไม่ได้ตีหัวกิเลส มันไม่ได้เหยียบย่ำกิเลสลง

ไป มันไม่กล้าเหยียบย่ำกิเลสลงไปเพราะมันสักแต่ว่า กิเลสก็สักแต่ว่าไม่เป็นไรรู้เท่าที่จับ
 คำว่ารู้เท่าที่จับ มันฟ้อง มันฟ้องถึงการไม่มีการกระทำสิ่งใดๆ เลย มันฟ้องถึงว่าจิตนี้ไม่
 เป็น ไปเลย ไม่เคยรู้เคยเห็น ไม่เคยจับต้องใดเลย

เห็นไหม พอจับต้องขึ้นมาสิ่งต่างๆ เห็นไหม จับต้องเนี่ย เนี่ย จับงูเห่านี้กว่าเป็น
 ปลาไหล ปล่อยวางมันก็จับ ขยับมือมันตกเอาทันทีเลยละ ถ้ายังไม่ได้ชำระกิเลสยังไม่ได้
 จัดการมัน อย่าเพลอนะ เดี่ยวเพลอมันจะเหยียบย่ำ เพลอมันจะเหยียบย่ำเลย นั่นนะตาบอด
 ดั่งนั้นยกไว้มันเป็นเรื่องโลกๆ เพราะว่าโลกเป็นอย่างนั้นส่วนใหญ่แล้วจิตบอดหมด ถ้า
 จิตบอดหมด เรากล้าซ้างอยู่แล้วพอเขามาคลำให้ดู เราก็เชือกั้นไปหมด แต่ในภาคปฏิบัติ
 เรานะ เขายังบอกว่าจำเป็นจะต้องพูดอย่างนั้นด้วยหรือ จำเป็นต้องพูดอย่างนั้นเพราะมัน
 มีเหตุผล มันมีข้อเท็จจริงในใจอย่างนั้นรองรับ มันถึงพูดออกมาได้ตามข้อเท็จจริงตาม
 ความเป็นจริง

พูดที่ไหน ปัจจุบันธรรม พูดที่ไหน เมื่อไหร่ มันจะเป็นอันเดียวกันตลอดเวลา แต่
 ถ้าเป็นความจำนะคลาดเคลื่อน จำแม่นจำชัดเจน โอ้โฮ พูดได้ชัดเจนมากเลย แต่ความจำ
 เดียวก็เปลี่ยนแปลง แล้วความจำมันก็จะเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา สิ่งต่างๆ เห็นไหม
 ตาบอดกับตาดี เราเองโดยหัวใจของเรานะ มันมีกิเลสตัณหา มันก็เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
 อยู่แล้ว แล้วยังเราเองเราก็ไม่แน่ใจเราอยู่แล้ว เราเองก็คลาดเคลื่อนอยู่แล้ว ด้วยศรัทธา
 ความเชื่อมั่นก็เปลี่ยนแปลงได้ทั้งนั้นนะ หัวใจคนนะมันกลับกลอก กิเลสเห็นไหม คูสิมัน
 อยู่ในใจของเรานะ ใจของเรามีกิเลสอยู่เหมือนซังสารที่ตกมัน เอาไว้มันไม่อยู่หรือ
 ความคิดความคำนึงของเรา ความสงสัย ความหมักหมมในใจมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
 ถึงไว้ใจไม่ได้หรือ ความไว้ใจสิ่งใดๆ ไม่ได้ เราถึงต้องรักษาเรา แล้วเราแก้ไขของเรา
 เพื่อประโยชน์กับเรานะ เอวัง